אלא לאו בנזירות מרובה וקתני מתחיל ומונה מיד הוא מותיב לה והוא מפרק לה בנזירות בת חמשים יום דיתיב עשרין ואיתילידא ביה צרעת מגלח צרעתו והדר יתיב תלתין יומין דנזיר דהא אית ליה גידול שער מתיב רמי בר חמא א) נזיר שהיה טמא בספק ומוחלט בספק
אוכל

אלא לאו בנזירות מרובה א) **וקאמר מתחיל ומונה מיד.** מאותו יום שעומד בו ומשלים לאותן ימים שלפני חלוטו אבל ימי חלוטו מיהא אין עולין לו: **בנזירות בת חמשים יום כו'** א] (א). דאי אמרת דעולין לא פש ליה כדי גידול שיער לאחר תגלחת צרעתו הלכך דנבתר הכי מיבעי ליה למיתב תלתין יומין מנזיר דהא לית ליה גידול שיער: **מתיב רמי בר חמא נזיר שהיה טמא בספק ומוחלט בספק.** ב) שנטמא (ב) בספק ביום ראשון של נזירות וספק הוא לו אם נמלט ונרפא ביום ראשון של נזירותו:
אוכל

היכא דאיתיליד ביה צרעת לסוף עשרה ימים וזה הכלל נזירות מועטת קרי מקום שאין לו למנות רק ל' יום משהתחיל הצרעת עד סוף ימי נזירותו אבל בנזירות מרובה כלומר כשהתחיל לצרעתו היה לו למנות עדיין שלשים או ל' יום או שלשים ושנים ימים לנזירות וכ"ש יותר כגון נזירות בת חמשים או' או יותר ואיתיליד ביה צרעת בכ' או ולאי לא תוכל לומר דכל ימי צרעתו אין עולים כל עיקר דבמנין הימים העודכים¹ מיהא יעלו לו כגון מי שנדר חמשים ושלשה ויתיב עשרים ואיתיליד ביה צרעת² ב] ולארבעה עשר² יום שלשה מימי צרעתו יעלו ואחד עשר לא יעלו וצריך³ הוא למנות על ג] [עשרים] ושלשה ל' יום דבפחות לא יהיו לו גידול שער והיינו דנקט והדר יתיב שלשים ימים לנזיר⁴: **דהא** אית ליה גידול שער. צריך לומר דה"ק ועל נזירות מועטת כי האי לא תקשי לך דלאקשת מעיקרא אילימא בנזירות מועטת הא בעינן גידול שיער ויסתור הקודמים דהא אית ליה גידול שער: **מתיב** רמי בר חמא נזיר שהיה טמא בספק לו⁵ אולי נטמא במת ומוחלט בספק אולי הוחלט ומיירי בנזיר ודאי אך הוא ספק אם נטמא במת אם לא וכן הוא ספק אם הוא מצורע מוחלט או לא. הר"ף: ד) **אוכל** בקדשים לאחר ששים יום. משום דספק מצורע הוא ואסור לאכול בקדשים עד שיטהר מספק לצרעתו ויביא קרבנות מצורע דמחוסר כפורים אסור לאכול בקדשים אבל משום נזירות טמא לא מיתסר בקדשים אע"ג דצריך נמי להביא קרבן משום דאין טומאה יוצאה עליו מגופו לא מיקרי מחוסר כפורים כדאמרינן בפ' ארבעה מחוסרי כפרה (כריתות י.) דדוקא במי שטומאתו יוצאה מגופו קרי מחוסר כפורים כיצד נזר נזירות שלשים יום וביום הראשון אירע לו ספק טומאה וספק טומאת צרעת דספק אם פרחה בו צרעת ממש אם בוהק הוא והשתא מיהא כתר דנתרפא⁶ לגמרי מזה ושונה וטובל ונטהר מספק טומאת מת ד] אפי'⁷ לסוף שבעה בא לו לגלח כדין נזיר טמא או כדין מצורע שנתרפא אומרים לו להמתין מלגלח עד שלשים יום [דאימא] נזיר טהור גמור אתה שלא נטמאת ונזיר טהור אינו מגלח תוך שלשים אלא על הדמים בסוף שלשים יום כשנגמר נזירותו כדכתיב תער לא יעבור על ראשו עד מלאת ימי נזרו לסוף שלשים יום מגלח ומשפטי הבאת קרבנותיו מפורש לקמן בפרק שני נזירים (דף ס.) שמביא צפרי מצורע שחוטה ומשולחת וחטאת העוף הבאה על הספק משום ספק נזיר טמא ועולת בהמה משום ספק נזיר טהור [ואע"פ] שאינו יכול לגלח אלא על הדמים ה] [הא אמרינן]⁸ דאם גילח על אחד מהם יצא ומתנה עליהם ועדיין אסור לאכול בקדשים דשמא מוחלט היה וטעון עוד תגלחת שנית והבאת קרבנות [כדכתיב] בפרשת מצורע והנה נרפא נגע הצרעת ולקח שתי צפרים ושחט את הצפור האחת על מים חיים ושלח את הצפור החיה וגלח את כל שערו וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים והיה ביום השביעי יגלח ורחץ בשרו במים וביום השמיני יקח שני כבשים אחד לעולה ואחד לאשם וכבש אחד⁹ לחטאת וזה אי אפשר¹⁰ לגלח סוף שבעה לתגלחת ראשונה כי אולי אינו מצורע אבל נזיר טמא היה וצריך להתחיל ימי נזירותו שלשים יום שנזר כי אותן שלשים יום שמנה לא עלו לנזירותו דקרינא ביה והימים הראשונים יפלו כיון¹¹ ו] דמספקא לן בנזיר טמא ושלשים יום השניים הם ימי נזירות טהרה וקרינן ביה תער לא יעבור על ראשו עד מלאת ימי נזרו לסוף ששים מגלח ובהך תגלחת שניה ליכא לספוקי בנזיר טמא דמספק נזיר טמא נפק בתגלחת ראשונה עד סוף¹² ל' יום הראשונים אבל בנזיר טהור איכא לספוקי או בתגלחת ימי ספרו של מצורע ומביא עולת בהמה משום ספק נזיר טהור כדי לגלח על הדמים ומתנה עליה למחרת¹³ של יום תגלחתו יביא קרבנות מצורע כדי להתירו לאכול בקדשים ומביא חטאת העוף דאילו חטאת בהמה אינו בא על הספק אך יפקיר נכסיו ויביא חטאת העוף כדין מצורע עני ואשם נמי יביא לר"ש דאמר אשם מצי לאתנויי ביה כשלמים ולרבנן דר"ש אית להו דאשם אינו מעכבו לאכול בקדשים ועדיין הוא אסור לשתות יין ולטמאות למתים דשמא מוחלט היה ושני תגלחיות הללו שעשה למצורע היו לגמרו ולספרו ואינו עולה לתגלחת נזיר טהור¹⁴ כדאמרינן לקמן בפ' ב' נזירים (שם) לכך טעון עוד שני תגלחות אחד לנזיר טמא ואחד לנזיר טהור לסוף תשעים יגלח שלישית ובהך שלישית ליכא לספוקי במצורע כלל כי אם בנזיר טהור או בנזיר טמא והך תגלחת אי אפשר לגלח אלא עד סוף ל' יום הרי תשעים יום דלא מיבעיא בנזירות מועטת דצריך להמתין ל' משום גידול שער אף לרב חסדא אלא אף בנזירות מרובה כדפרים ואזיל משום דסבירא¹⁵ דימי צרעתו אין עולין לו כל עיקר ודלא כרב חסדא לכך צריך להמתין לתגלחת שלישית אחר תגלחת שניה כמנין ימי הנזירות ז] (שעבר) אולי¹⁶ נזיר מצורע הוה ולא נזיר טמא ולסוף תשעים כשמגלח שלישית ליכא לספוקי כמצורע כלל אלא או בנזיר טהור או בנזיר טמא ויביא עולת בהמה משום ספק נזיר טהור ולגלח על הדמים וחטאת העוף משום ספק נזיר טמא ועדיין אסור לשתות יין ולטמא למתים דשמא מוחלט היה ונזיר טמא ועלו לו שנים¹⁷ תגלחיות ראשונות לצרעתו והשלישית לנזיר טמא לכך צריך למנות עוד ל' לנזירות טהרה לסוף ל' יגלח ויביא קרבן טהרה לבד ומתנה ביה כדמפרש לקמן בפ' שני נזירים ומותר לשתות יין ולטמאות למתים והיינו דקתני ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ק"כ יום: **ומדקדק** הר"ם דע"כ צריך לומר שהוא מגלח ביום ל' שאם לא היה מגלח עד יום [שלשים ואחד] כשאר נזיר א"כ הוה מגלח תגלחת שניה יום ששים ואחד וא"כ לא היה אוכל בקדשים עד יום ששים ושנים שהרי אחר תגלחת מצורע היה טובל ולא היה יכול להביא קרבנותיו עד למחר כדאמר ° לעיל בפ' שלישי (דף יח) גלח בח' מביא קרבנותיו בט' אלא ביום ל' מגלח ומביא אחד מג' קרבנותיו דנזיר טהור עולה או שלמים כדי לגלח על הדמים דאולי נזיר טהור היה ואע"ג דשאר נזיר אינו מגלח עד שלשים ואחד יום היינו מדרבנן דמדאורייתא ביום ל' מצי מגלח לרב מתנא משום דמקצת היום ככולו או לבר פדא דמכ"ט יום נשלם הנזירות והלכך נזיר זה דעדיין אינו שותה ולא מיטמא למתים לא העמידו דבריהם ואוקמה אדאורייתא ושרי ליה לגלח ביום ל' מיהו קשה מתגלחת שלישית דאינו שותה יין ואפי' הכי¹⁸ בשלשים ואחד אלא נראה דמשום אכילת קדשים הקילו בשני תגלחיות ראשונות לכתחילה ביום ל'. מהרפ"ש: ה"ג¹⁹ ולכתי אינו מביא קרבנות נזיר טמא בו ביום דכיון שהוא צריך לטבול אחר התגלחת כדין מצורע שטובל אחר כל התגלחות ומיהו²⁰ כאילו היא טבילת נזיר טמא ביום שביעי אחר²¹ דבנזיר טמא נמי מספקא ליה דלא אינו מביא עד שמיני ולכך אינו יכול להביא קרבנות נזיר טמא עד למחרת יום תגלחתו דהיינו ביום שלשים ואחד וביום שלשים ואחד מביא חטאת העוף כדין נזיר טמא דשמא הוא טמא ולא מוחלט וימנה עוד ל' יום מיום שלשים ואחד שהביא קרבן טומאה וכדרבנן כפ' ג' (שם) דאמרי²² הביא חטאתו אע"פ שלא הביא אשמו מונה ח] יום²³ ששים שהוא יום ל' למניינו ומגלח כדמפרש²⁴ ולמחרת דהיינו יום ששים ואחד מביא קרבן לצרעתו חטאת העוף כמו מצורע עני ואם עשיר הוא מפקיר נכסיו ומותר לאכול בקדשים דאשמו אינו מעכב לאכול בקדשים לרבנן ולר' שמעון דאמר מביאין קדשים לבית הפסול מביא גם אשם ומתנה כשלמים²⁵ וזה ששנינו (זבחים עו.) ר"ש אומר למחרת מביא אשמו ולוגו ואומר אם מצורע הוא זה אשמו וזה לוגו ואם לאו יהא שלמים ואותו אשם טעון צפון ומתן בהונות כו' הרי למחרת ששים יום דהיינו יום ששים ואחד אוכל בקדשים דככר גילח ב' תגלחות אם²⁶ היה מצורע ככר נטהר ומיהא תגלחת שלישית ליכא לפרושי הכי שהרי אינו טובל אחר התגלחת כיון שעשו לו ספיקות של מצורע. וצריך לומר דודאי כב' תגלחיות אחרונות אינו מגלח עד יום ל' ואחד ט] (מגלח ל' יום על שלשים ואחד)²⁷ שמניינו התחיל ביום ששים ואחד ומביא עולת בהמה לגלח על הדמים וגם מביא חטאת עוף משום ספק נזיר טמא כי בתגלחת ראשונה²⁸ אולי מוחלט היה ולא עלו לו לנזירותו ומתחיל מניינו מיום [ששים]²⁹ ואחד ומשלים חמשים³⁰ ותשעה יום על ששים³¹ ואחד שהן מאה ועשרים יום ומגלח ביום קכ"א שהוא ל' ואחד יום למניינו ומביא קרבן טהרה לבד ומותר ביום קכ"א לשתות יין י] ומשלים³² נזירותו ויש ליתן טעם בדבר דדוקא בשני תגלחיות ראשונות דאיכא לספוקי בספק מצורע הקילו להיות ביום ל' אבל בשתים אחרונות שאין עליו עוד ספק מצורע השווהו לשאר נזיר שמגלח ביום שלשים ואחד ולכך קאמר ושותה ביין ומטמא למתים אחר ק"כ יום: **ותני** עלה [בר"א] בנזירות מועטת ראו די לו בק"כ אבל בנזירות בת שנתה אוכל בקדשים לאחר שתי שנים. כדפרישית שממתין מלגלח לראשונה עד שנה דשמא נזיר טהור היה ושניה עד שתי שנים דשמא לא היה מוחלט אלא נזיר טמא שלישית עד שלש שנים דשמא מוחלט היה ולא טמא מת. רביעית עד ארבע שנים דשמא מוחלט וטמא מת היה וגילח ראשונה ושניה לצרעתו שלישית לנזיר טמא רביעית לנזיר טהור:
ה"ג

פי' הרא"ש

ועד אחר שגילח לצרעתו קתני מתחיל ומונה מיד אינו מבטל את הקודמים לא על הקודמים הוא מתחיל למנות להשלמים נזירותו: בנזיר בת נ' יומי מיירי מתני'. והיינו נזירות מועטת דרב חסדא והכי אמר לא שנו אלא בנזיר מועטת כלומר כשהתחילו צרעתו לא נשאר לו מימי נזירותו אלא נזיר מועטת דהיינו ל' יום דאין נזיר פחות מל' יום: והדר יתיב ל' יום להשלים נזירותו דהא אית ליה גידול שער ולכך דין הוא שלא יסתור הקודמים וגם אין עולה לו דבעי' גידול שער. אבל בנזיר מרובה כגון שנדר פ' יום ולסוף כ' יום נתנגע ונטהר וגילח ולסוף ל' יום לנגעו מסלק ליה כיון שנשאר בנזירותו כדי גידול שער ולפעמים עולים מקצתן כגון אם שהה בנגעו מ' או נ' יום: נזיר שהיה טמא בספק ספק אם נטמא במת וספק אם הוא מצורע מוחלט צ"ע במסכת נגעים דמשכחת לה ספק מוחלט דתנן רפ"ק דנגעים ספק נגעים טהור חוץ מזה ועוד אחר והנך הם טמאים ודאי. ותנן נמי בההוא פרקא ספק נגעים בתחילה טהור ומשנזקק לטומאה ספקו טמא: אוכל בקדשים לאחר ששים יום אבל קודם לכן לא דס' מצורע הוא ועד שיביא כפרתו אסור לאכול בקדשים אבל משום ספק נזיר לא מיתסר בקדשים דלא מיקרי מחוסרי כפרה לאסר בקדשים אלא מי שטומאה יוצאת עליו מגופו כדאי' פ"ד מחוסרי כפרה. כיצד נזיר ל' יום ביום הראשון אירע לו ספק טומאת מת וספק צרעת כגון שונה וטובל וטהור מטומאת מת בא לו לגלח כדין נזיר טמא או כדין מצורע שנתרפא אומר לו המתן עד ל' יום דשמא נזיר טהור הוא ולא מצורע ונזיר טהור אינו מגלח אלא על הדמים דכתיב תער לא יעבור על ראשו עד מלאת ימי נזרו: לסוף ל' יום מגלח ספק תגלחת מצורע ספק נזיר טמא ספק נזיר טהור ומביא ב' צפרין כדין תגלחת של ימי חלוטו. ומביא חטאת העוף הבאה על הספק משום ספק נזיר טמא ועולת בהמה משום ספק נזיר טהור כדי לגלח על הדמים (ולמחרת יום תגלחתו) דאמרינן אם גילח על אחד משלשתן יצא ומתנה עליה שאם לא הגיע זמנו לגלח שתהיה עולת נדבה. בא לו לגלח שנית אחרי ד' ימי ספרו אומר לו המתן שמא נזיר טמא היה ולא מצורע וצריך לכתחלת ל' יום לנזירות טהרה. אחר ל' יום מגלח ספק תגלחת של ימי ספרו ספק נזירות טהור ומביא עולת בהמה משום ס' נזיר טהור כדי לגלח על הדמים ולמחרת יום תגלחתו מביא קרבן מצורע כדי להתירו בקדשים ומביא חטאת העוף דחטאת בהמה אינה באה על הספק או יפקיר ויביא חטאת העוף כדין מצורע עני. ואשם לר"ש דאמר דמצי לאתנויי בשלמים ולרבנן דר"ש אינו מעכבו מלאכול בקדשים. ועדיין הוא אסור לשתות וליטמא למתים דשמא מוחלט היה ותגלחת מצורע אינו עולה לו לתגלחת נזיר טהור ולא לתגלחת נזיר טמא כדאמר לקמן בפ' ב' נזירים ושעון עוד ב' תגלחות א' לנזיר טמא וא' לנזיר טהור ובתוך ל' א"א לו לגלח דשמא מוחלט היה ולא נזיר טמא ולאחר ל' יום מגלח ס' נזיר טהור וס' נזיר טמא ומביא חטאת העוף לס' נזיר טמא ועולת בהמה לגלח על הדמים ומתנה. ועדיין אסור לשתות יין ולטמא למתים דשמא מוחלט וטמא מת היה ולאחר ל' יום מגלח ומביא קרבן הנזיר טהור

א) לה לנ"ל ולמחרת יום תגלחתו מביא חטאת העוף הבאה על הספק בא לו כו'.

מסורת הש"ס

א) לקמן נט:, ב) ר"ל כ' תגלחת מצורע, ג) שייך לדף ס.

◆

נוסחת הריב"ן

א) וקתני: ב) ומוחלט בספק. ספק הוא לו אם כו' והשאר ליתא:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בנזירות בת חמשים יום דיתיב עשרים ואתילידא ביה צרעת דמגלח לצרעתו וימי חלוטו אין עולין לו לאי אמרת דעולין וכו' ל' יומין דנזיר: (ב) ד"ה מתיב וכו' שנטמא במת בספק:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ומדקדק הר"ם כדאמר לעיל בפ"ג. נ"ל פרק שני דף מד ע"ב:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה בנזירות בת חמשים יום וכו' דיתיב עשרין דאי אמרת וכו' הלכך אין עולין דנבתר וכו' כצ"ל: ב] תוס' ד"ה (מעבר לדף) הוא מותיב וכו' ולארבעה עשר יום מימי לצרעתו ג' יעלו כצ"ל: ג] בא"ד ואחד עשר וכו' וצריך וכו' על עשרים. תיבת עשרים נמחק וכ"ב חמשים ושלשה עוד ל' וכו' כצ"ל: ד] ד"ה אוכל וכו' ונטהר מספק טומאת מת אפי'. נמחק תיבת אפי' וכ"ב אם לסוף וכו' עד שלשים יום דשמא נזיר וכו' כצ"ל: ה] בא"ד ואע"פ שאינו יכול לגלח אלא על הדמים הא אמרינן. תיבות הא אמרינן נמחקו וכ"ב ואמרינן דאם וכו' כצ"ל: ו] בא"ד כיון דמספקא לן בנזיר טמא א"כ שלשים יום וכו' כצ"ל: ז] בא"ד כמנין ימי הנזירות אולי נזיר וכו' כצ"ל: ח] ד"ה ומדקדק הר"ם וכו' אע"פ שלא הביא אשמו מונה ויום ששים וכו' למנינו מגלח וכו' כצ"ל: ט] בא"ד וצ"ל דודאי וכו' עד יום שלשים ואחד מגלח שלשים יום על שלשים ואחד. מן תיבת מגלח כתרא עד ואחד נמחק. וכ"ב ומגלח יום תשעים ואחד וכו' כצ"ל: י] בא"ד ביום קכ"א לשתות יין והשלים וכו' כצ"ל:

◆

הגהות התוספות

1. נ"ל העודפים. 2. נ"ל לארבעה עשר, כלו וא"י. 3. נלע"ל דצריך. 4. יש כאן ט"ס ונלע"ל והא דנקט והדר יתיב שלשים יומים דנזיר דהא אית ליה גידול שער נ"ל דה"ק וכו'. והכל דיבור אחד. 5. תיבת לו נמחק. 6. נ"ל נתרפא. וכ"ה בס"י. ותיבת כתר נמחק. 7. תיבת אפילו נמחק. 8. נ"ל ואמרינן לעיל (דף מו.). 9. נ"ל וכבשה אחת. 10. נ"ל אי אפשר לו. 11. נ"ל וכיון. 12. נ"ל שבסוף. 13. נ"ל ולמחרת. 14. נ"ל לתגלחת נזיר טמא ולא תגלחת נזיר טהור. 15. נ"ל דסבירא ליה. 16. נ"ל שמא דאולי. 17. נ"ל שני. 18. נ"ל ואפ"ה מגלח. 19. נ"ל הנה"ה. 20. נ"ל מיהו. 21. נ"ל מאחר. 22. נ"ל דאמרי. 23. כס"י ויום. 24. נ"ל מגלח כדפרישית. 25. נ"ל כשלמים. 26. כס"י ואף אם. 27. נ"ל מגלח יום שלשים ואחד שהוא יום תשעים ואחד. 28. נ"ל בתגלחות ראשונות. 29. נ"ל תשעים ואחד. וכ"ה בס"י. 30. נ"ל עשרים. 31. נ"ל תשעים ואחד. וכ"ה בס"י. 32. נ"ל והשלים.